

UPVD
Université de Perpignan Via Domitia

FUNDACIÓ
CIDOB
Centre d'Informaci  i Documentaci 
Internacionals a Barcelona

U
UNIVERSITAT DE BARCELONA
B

Université Paul Valéry
A
Arts - Lettres - Langues
Sciences humaines & sociales

SOL· LICITUDS DE COMUNICACIONS

TURISMES, PATRIMONIS, IDENTITATS I TERRITORIS

3-4-5 abril 2008

«J'aimerais qu'il existe des lieux stables, immobiles, intangibles, intouch s et presque intouchables, immuables, enracinés [...] De tels lieux n'existent pas, et c'est parce qu'ils n'existent pas que l'espace devient question, cesse d'être évidence, cesse d'être incorporé, cesse d'être approprié. L'espace est un doute; il n'est jamais à moi, il ne m'est pas donné, il faut que j'en fasse la conquête ».

Perec, G., *Espèces d'espaces*. Paris, Galilée, 1974, p. 122.

El territori, com a espai estructurat, estructurant, portador de la memòria i de la identitat de comunitats, i la seva relació amb l'individu, turista o resident, són al cor d'una experiència turística que es pot declinar sota un mode est tic o, més sovint, dinàmic (viatge, itinerància, nomadisme).

L'afecte a un lloc d'una banda, i a la seva especificitat, d'una altra, elements del procés d'elaboració de la identitat, confereixen a la mobilitat una influència determinant sobre conceptes com la cultura, el patrimoni i la identitat estretament vinculats als territoris.

En efecte, si la mobilitat condiona avui més que mai el turisme, la revalorització simultània del territori com a espai d'identificació social i de desenvolupament, pot esdevenir font de conflictes o, al contrari, un avançament social i econòmic, apropiació positiva ? La mobilitat turística pot permetre a certs grups escapar a espais no viscuts perquè no o malament apropiats investint d'imaginari d'espais no norm s (deserts, oceans, muntanyes), virtuals o desrealitzats? I quin lloc reservar a una demanda d'arrels, de la terra, respectuosa amb un desenvolupament sostenible, entre ancoratge i allunyament, rearrelament i nomadisme, ahir i avui ?

Tanmateix, com tot objecte d'anàlisi polític, el territori no constitueix una dada en si mateix.  s inseparable de la seva representació en els esperits d'aquells que l'ocupen (locals, autòctons, residents) o

que el podrien ocupar (turistes, emigrants, jubilats). És el sòcol d'una identitat vinculada al sòl per a les poblacions locals, a d'imaginar d'una autenticitat donada en representació per als turistes i a l'alteritat. Les pretensions i les reivindicacions territorials són paradoxalment nombroses mentre la capacitat reguladora dels territoris sigui sempre en mesura de respondre a aquestes. Avui, el territori torna de vegades al primer pla sota una forma identitaria de vegades agressiva: la de la reivindicació ètnica: Flandes contra l'antiga supremacia Valona, Quebec contra Ottawa, Catalunya contra Madrid, amb un risc considerable d'intolerància lingüística fins i tot de discriminació ètnica.

Aquest col·loqui proposa conjugar «turisme», «patrimoni», «identitats» i «territoris», exercici fonamental per a qui vol afermar de manera sostenible sobre un territori les pràctiques festives i de lleure incloses en el concepte genèric de «turisme», permetrà de comprometre una reflexió sobre el contingut semàntic dels quatre conceptes associats, les seves interaccions funcionals i la sistèmica que en pot resultar, els contextos biofísics i històrics d'emergència de les societats contemporànies, sobre les pràctiques col·lectives heretades, les seves reinterpretacions periòdiques i les seves representacions actuals, les relacions oferta/demanda i qualitat/preu segons les clientele identificades i la importància de col·locació sobre tot territori amb etiqueta o label de qualitat (incloent implícitament i explícitament la formulació de cartes de qualitat i la realització d'un control de qualitat), la participació en xarxes fetes o a fer per fer perenne l'activitat turística (allò que sota sent la programació periòdica d'ajust per a la seva bona renovació).

A la vista de l'evolució ràpida dels motius a la pràctica del turisme, en el transcurs de l'època contemporània, se'n segueix sovint per als professionals i més encara per als institucionals d'aquest sector, una necessitat de repensar les destinacions i les estructures d'acollida dels turistes. Revalorar, tot relativitzant-lo, el principi de «qualitat» i promoure modes d'ancoratge de les pràctiques lúdiques, d'aire lliure o de trobada sobre un territori es fan objectes d'investigació i dels imperatius d'organització.

El «territori» en tant que «suport estratègic» de l'activitat turística (país d'acollida), sotmès en general a una forta competència, deu per això bé mostrar-se, per tal de desmarcar-se útilment dels territoris polític - administratius, la necessitat de persuadir les «gents de l'exterior» de «venir a veure», de «participar sense deteriorar» és del registre del pas polític i ha de tenir en compte la retallada oficial volguda per l'Estat.

L'anàlisi comparada dels territoris amb força patrimoni és doncs necessària a la comprensió del caràcter variat de les pràctiques turístiques. No sent la integració dels territoris pel turisme mai cosa fàcil, aquest col·loqui serà l'ocasió d'abordar els processos de reconstrucció identitaria, via la patrimonialització dels recursos, observables en el 2007.

L'associació de les competències pluridisciplinàries de geògrafs, historiadors, economistes, psicòlegs, sociòlegs i juristes permetrà treballar sobre almenys tres aproximacions :

- L'òptim territorial en un marc de desenvolupament sostenible fundat en el turisme (espais-territoris i territoris deslocalitzats);
- La relació entre territori, govern i naturalesa dels problemes identitaris, mediambientals i socials vinculats al turisme ;
- L'anàlisi del paper dels actors i de les dinàmiques de proximitat en la definició de les polítiques turístiques sostenibles.

Un enfocament del desenvolupament serà examinat en el marc de la problemàtica dels territoris debilitats i/o discriminats, és a dir també moltes zones «naturals» marcades per una acció antròpica, confrontades a oportunitats, a riscos o a agressions reals, així com espais urbanitzats, marcats per una mutació socioeconòmica. De manera més precisa, quatre «terrenys» seran molt particularment tractats:

1. Territoris urbans, marcs de vida i creadors de relació social ;
2. Territoris de conversió, socioeconòmica i mediambiental, molt particularment en els aspectes, industrial, agrícola però també portuari ;
3. Territoris «en construcció» (o en expansió) : «pays», àrees metropolitanes;
4. Territoris fronterers, oblidats ahir o a lo millor relegats a l'estat de marques en un context d'Estat-Nacions heretat del segle XIX i que són avui veritables laboratoris, a l'avantguarda de la construcció europea.

Aquestes propostes pluridisciplinàries permetran considerar les modalitats d'associació, de compatibilitat i d'ancoratge de la construcció de les identitats d'una banda i d'un desenvolupament sostenible per una altra, preguntant sobretot les condicions, els factors que debiliten, discriminen un territori i els que permeten conduir i alimentar un procés de descomposició i de recomposició des de l'antic pagus gallo-romain fins al país definit per la llei Voynet de 1999, esforçant-se a associar modernitat i terrer.

Enviar el resum abans del 31 d'octubre 2007

Data límit per enviar el text definitiu : 6 de gener de 2008

Els texts s'enviaran en format electrònic (format MS Word o pdf, possibilitat de definir i d'imposar una normativa gràfica) a la següent adreça :

XXXXXXXXXX

Contactes : (+33) 4 68 08 18 19 ou (+33) 6 84 98 92 40

Fax : (+33) 4 68 08 18 17

Comitè científic

- A. Santana Talavera (Universidad de La Laguna, Tenerife),
- B. Schéou (Université de Perpignan Via Domitia),
- C. Bataillou (Université de Perpignan Via Domitia),
- J. Tresserras Juan (Universitat de Barcelona),
- J.P Doumenge (Université de Montpellier 3),
- J-M. Hoerner (Université de Perpignan Via Domitia),
- P. Bachimon (UMR Espace, Université d'Avignon),
- R. Amirou (Université de Perpignan Via Domitia),
- Y. Onghena (Fundación CIDOB, Barcelona)
- F. López Palomeque (Universitat de Barcelona)
- M. André (Observatori de Turisme de Catalunya, Generalitat de Catalunya)